

תצהיר

אני הח"מ יורם שדה, ת.ז. 008516734, מרחי זכרון קדושים 3, יפו, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת, וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזה בכתב, כדלקמן:

הנני עושה תצהירי זה לשם הגשתו לבית משפט השלום בתל-אביב כתצהיר עדות ראשית בתביעתי בת.א. 38175/03.

מהות הדיבה

1. תביעתי זו נסבה בעיקרה על הטענה העובדתית השיקרית שהפיצו הנתבעים, כאילו שלושים שנה לאחר מות אבי אנוכי גידרתי וסיפחתי לעצמי את המקרקעין בהם מצוי גן הזיכרון לאבי, וכאילו במטרה לקבל שלא כדין זכויות במקרקעין הללו, אני מעלה טענה שיקרית, לפיה המדובר בגן שנטע אבי, בעוד שלמעשה המדובר היה (כביכול) בשטח פתוח למעבר הציבור (ולמעבר תושבי השכונה בפרט).
2. הדיבה האמורה פגעה קשות בשמי הטוב בכמה רבדים:
 - א. הדיבה הציגה אותי כגזולן קרקעות, שהשתלט כביכול על שטח לא לו, גידר אותו וניכס אותו לעצמו, תוך פגיעה בתושבי השכונה.
 - ב. הדיבה הציגה אותי כנוכל וכשקרן, המנסה לעשות שימוש ציני בשמו של אביו על מנת להפיק לעצמו רווחי נדל"ן בלתי כשרים, ולקבל לעצמו, על חשבון הציבור, זכויות קניין במקרקעין שאין להם שום קשר ליצחק שדה, וזאת על יסוד טענה עובדתית שקרית.
 - ג. הדיבה הציגה אותי כרמאי, המציג בפני הציבור בכלל ובפני המבקרים בגן יצחק שדה בפרט מצג מטעה אודות הגן, שהוקם כביכול (כך לפי הדיבה) על ידי אבי, בעוד שהגן כלל לא היה קיים (כביכול) בתקופתו של אבי.

רקע

3. בשנת 1949 הגעתי ביחד עם הוריי, מרגוט ויצחק שדה זכרונם לברכה לבית שברחוב זכרון קדושים 3 ביפו, ומאז אני מתגורר שם ברציפות.
- הבית, שנבנה שנים ספורות קודם לכן ושימש למגוריו של קצין בריטי, היה נטוש, וגבעת הכורכר שבינו לבין הים היתה שוממת. בשנים בהן התגורר אבי במקום (עד מותו בשנת 1952) הוא טיפח את הבית ואת הגן.
4. אבי נטע במו ידיו גן בשטח הפתוח שמסביב וממערב לבית, גידר אותו, ואף הציב בשטחו את קרון הפיקוד, ששימש אותו בניהול קרבות מלחמת העצמאות כמפקד חטיבה 8. כמו כן הוא הציב במקום אבן זיכרון לאחד ממפקדי השירות לירושלים (מכבי מוצרי ז"ל, ששימש בין היתר גם כשלישו של אבי, שהיה מייסד ומפקד הפלמ"ח ואלוף בצה"ל).

כן הניח אבי בשטח הגן שבילי אבן ירושלמית וספסלי אבן, ושילב בו מימצאים ארכיאולוגיים. כן הוא חצב בשטח הגן מדרגות שהובילו מן הגן לחוף הים, ובסופן הוא הציב שער.

בשנותיה הראשונות של המדינה היה הגן מקום מפגש לרבים מאבות היישוב, והוא נזכר בשירים ובספרים רבים מאותה תקופה כגנו הייחודי של יצחק שדה.

5. מאז מות אבי, שימור ביתו וגנו הוא מפעל חי. מאז ועד היום מקיימים בהם משפחתי ואני אתר הנצחה לאומי למורשתו של יצחק שדה, בו מבקרים מדי שנה ללא תשלום מאות תלמידים, חוקרים ותיירים מהארץ ומחול. אתר ההנצחה מורכב משני חלקים בלתי ניתנים להפרדה:

א. ביתי הפרטי וחלקת הגן הצמודה לו (המצוי בבעלותי, חלקה 10 בגוש 7115), שם עומד לרשות המבקרים בין השאר חדר עבודתו של אבי, **שנשמר במתכונתו המקורית**, כולל ספריו, שולחן עבודתו, מיטתו, ואוסף כלי הנשק שלו, וכן תצלומים רבים;

ב. גן הזיכרון הצמוד לבית, שאותו אני ומשפחתי מטפחים באדיקות כבר למעלה מחמישים שנה.

6. ברצוני להדגיש, כי בגן מצויה צמחיה מקורית, שנשתלה על ידי אבי במו ידיו, כגון עצי אשל ותיקים, שיחי מלוח, ועוד. משפחתי ואני מטפחים את הגן ואת הצומח בו כחלק בלתי נפרד משימור מורשתו של אבי.

העתקי תצלומי אויר מן השנים 1948 ו-1951, המוכיחים כי הגן ניטע לאחר 1948 ולפני 1951, מצורפים כמוצגים א' ו-א2.

ציטוטים מתוך קטעי שירה מאת נתן אלתרמן, יעקב אורלנד ואחרים, בהם נזכרים יצחק שדה, ביתו שליד הים וגנו, מצורפים כמוצג ב'.

העתקי חלקים מתוך ספרים אודות יצחק שדה, בהם נזכר גן יצחק שדה, מצורפים כמוצג ג'.

העתקי קטעי עיתונות המתארים את גן יצחק שדה בימי חייו של אבי מצורפים כמוצג ד'.

העתקי קטעי עיתונות מהתקופה שלאחר מות אבי מצורפים כמוצג ה'.

העתקי תצלומים בהם נראים אבי, אמי ואנוכי בגן יצחק שדה מצורפים כמוצג ו'.

העתק תצלום בו נראית בבירור הגדר שהציב אבי סביב הגן מצורף כמוצג ז'.

העתקי תצלומים עדכניים של הגן (משנת 1990 ואילך) מצורפים כמוצג ח'.

7. להשלמת פרק זה ברצוני להביא מספר עובדות רקע אודות הנתבעים ויחסי עימם.

עד שנת 1999 לערך היו יחסי עם הנתבעים מר לב ומר כהן טובים. מר לב התגורר בשכונת אליי משנת 1993 (בשכירות), ומר כהן רכש בשנת 1998 את הבית הצמוד לביתי מצד מזרח (לאחרונה הוא מכר את ביתו).

ביני לבין גבי יקל, אשתו של מר לב משנת 1999, לא היו אף פעם יחסים כלשהם, ומעולם כמעט לא החלפתי עמה מילה.

בשנת 1999 מר כהן הגיש בקשה להיתר בניה. כמי שהיה פעיל במשך שנים בפעילות ציבורית לשמירה על יפו ועל צביונה מפני התופעה הנפוצה והמצערת של בנייה צפופה וגבוהה בטווח 100 מטר מהים, הגשתי ביחד עם אשתי ושכנים אחרים התנגדויות לבקשתו, שחלקן התקבלו. מר כהן איים עלי כי יגיב על התנגדותי בחריפות, כתב לי מכתבי אתראה שונים, ואף אמר לי בעל פה כי "יפתח נגדי תיבת פנדורה".

מר לב, שרכש בשנת 1999 בית ברחוב זכרון קדושים, הגיש בקשה להיתר בניה הדומה לזו שהגיש מר כהן, אך חזר בו ממנה לאחר שתוכניתו של מר כהן לא אושרה (והגיש בקשה מצומצמת בהרבה).

מאותה תקופה לערך חל שינוי ביחסם של הנתבעים אליי, והחלו להישלח מכתבי הדיבה נשוא תביעתי.

הפצת הדיבה בכתב

א. מכתבי הדיבה עליהם נודע לי בחודש מאי 2001

8. בשנים 1994-5 נערך ביני לבין מינהל מקרקעי ישראל הסכם חכירה ביחס לגן הזיכרון, שנועד למסד את מתכונתו כגן זיכרון גם לדורות הבאים, וזאת לאחר עשרות שנים של החזקה רצופה בו ושימוש בו כגן זיכרון. ואולם, ההסכם לא יושם הלכה למעשה עקב מחלוקת ביני לבין המינהל בנושא גובה דמי החכירה שעלי לשלם (וזאת הגם שהעקרונות שעל בסיסם יש לערוך את שומת דמי החכירה נקבעו במפורש בהסכם).

במשך מספר שנים ניסיתי להעמיד את המינהל על טעותו, ועל כך שדמי החכירה שדרש ממני עמדו בניגוד להסכם החכירה, ומשלא צלח הדבר בידי הגשתי ביום 29.11.00 תביעה לאכיפת ההסכם לבית המשפט המחוזי בתל-אביב (ת.א. 2975/00).

9. בשנת 2001, חודשים ספורים לאחר הגשת התביעה נגד מינהל מקרקעי ישראל, נודע לי, כי מאחורי גבי נשלחים מכתבים נגדי לגורמים שונים, וביניהם גם לגופים הקשורים לסכסוך ביני לבין המינהל.

ואמנם, במסגרת דיונים שהתקיימו ביני לבין המינהל לאחר הגשת תביעתי נגד המינהל, קיבלתי (ביום 13.5.01) באמצעות בא כוחי מאת ב"כ המינהל שני מכתבים ששלח הנתבע 1 מר שמעון מר לב למינהל ולגורמים נוספים.

10. עיון קצר במכתבים שהגיעו לידי העלה בבירור, כי שולחם, קרי מר לב, מנסה לחבל באפשרות להסדיר את המחלוקת ביני לבין המינהל, וכי מטרתם של המכתבים היא לטרפד את הסכם החכירה שנחתם עמי ואת יישוב הסכסוך ביני לבין המינהל.

11. מכתבו של מר לב מחודש דצמבר 2000 למר ירון ביבי, מנהל מחוז תל-אביב במינהל, כלל דברי דיבה חמורים כדלקמן:

"...כמו כן הם מגדלים שיחים עבותים וחוסמים את הנוף לים... בטענה שזה היה הגן של יצחק שדה, אף שיש לשכנים תמונות ועדויות שהמצב בעבר לא היה כך. קשה להשתחרר מהרושם החזק, שנתמך על ידי הרבה סימנים בשטח, שירום שדה וזיוה יריב מנצלים בצורה צינית את המורשת וזכרו של יצחק שדה על מנת להשתלט על השטח המדובר".

העתק המכתב מצורף כמוצג ט'.

12. המכתב מיום 7.5.01 לראש עיריית תל-אביב ולאחרים המפורטים בראש המכתב כלל דברי דיבה חמורים כדלקמן:

"בידוע לתושבי הסביבה ולחתום מטה, שמדובר בפלישה גסה לשטח ציבורי, שמעולם לא הועברו זכויות ליצחק וליוסם שדה, אלא נעשה שימוש ציני בזכרו של יצחק שדה על מנת לקבל זכויות בשטח על חשבון הציבור שלא כדין. למעשה, במצב הקיים מזה שנים משפחת שדה מרחיבה את שטח הגן הפרטי, מגדרת האיזור ולא מאפשרת כניסה לשטח הציבורי... השכנים ותיקי הרחוב ישמחו להעיד כיצד הורחב שטח הגן בשנים האחרונות כולל בחודשים האחרונים".

ובהמשך:

"... האם זו סיבה להחכיר שטח על הים לאדם שכבר ציפצף על החוק? גן הזיכרון ליצחק שדה מעולם לא הוכרז, וגם אם היה מוכרז ככזה היה אמור להינתן לגוף ציבורי, ובוודאי לא לאדם פרטי שלמעשה פלש לשטח שלא כדין, והינו בעל אינטרס פרטי נדלני להשבחת ערך ביתו".

וכן:

"כמו כן אני מרגיש נפגע מעצם ההשתלטות וגידור השטח בפועל מזה זמן רב".

העתק המכתב מצורף כמוצג י'.

13. בניסיון להעמיד את מר לב על אי האמת שבמכתביו פניתי אליו באמצעות בא כוחי דאז ביום 8.7.01 ושוב ביום 6.8.01, הבהרתי לו הבהר היטב את העובדות לאשורן, ונתתי לו הזדמנות להתנצל על הפרסום הפוגע והמוטעה. ואולם, הזדמנות זו לא נוצלה על ידו.

העתקי מכתבים מאת בא כוחי מצורפים כמוצגים יא'1-יא'2.
העתק מכתב תשובה מיום 31.7.01 מצורף כמוצג יא'3.

14. לא זו אף זו: כבר ביום 24.5.01 כתב בא כוחי למר לב מכתב אתראה (בעקבות מכתב איום שכתב לי מר לב), ובו הוא פירט בפניו בין היתר גם את העובדות הנכונות ביחס לגן יצחק שדה ולהיסטוריה שלו.

העתק המכתב מצורף כמוצג יב'.

15. יצוין, כי בשלב ההוא לא ידעתי על מכתבי דיבה אחרים כלשהם מאת מר לב או מאת הנתבעים האחרים, מר יצחק כהן וגב' מיכל לב-יקל.

ב. הנתונים הראשוניים שהגיעו לידיעתי אודות ההיקף האמיתי של הפצת הדיבה בכתב

16. בחודש אוקטובר 2001 קיבלתי מכתב מאת המשרד לאיכות הסביבה, ממנו עלה כי הנתבעים ("תושבי רחוב זכרון קדושים", כלשון המכתב) פנו למשרד וביקשו התערבותו בנושא החכרת גן הזיכרון. באותה עת לערך פנה אלי ידיד שלי, ואמר לי כי

למשרד לאיכות הסביבה נשלח מכתב המפיץ את דיבתי רעה. לבקשתי, הוא הצליח להשיג עבורי עותק מן המכתב, הוא מוצג יז' דלהלן.

במקביל, החלו לבקר בביתי פקחים של עיריית תל-אביב על מנת לבדוק קיומן של "חריגות בנייה", ושל "השתלטות על שטח". באחת הפעמים הבחינה אשתי במכתב המצוי ברשות הפקח, עליו התנוססה חתימתם של הנתבעים.

אז הבנתי, כי מתקיימת נגדי מערכה רחבה בהרבה ממה שידעתי וממה שתיארתי לעצמי, וכי מאחורי גבי נשלחים מכתבי דיבה ונאצה נגדי לגורמים שונים, וזאת על ידי אנשים נוספים מלבד מר שמעון לב. לפיכך, פניתי לעיריית תל-אביב בבקשה לקבל העתק מן המכתבים.

העתק המכתב מאת המשרד לאיכות הסביבה מצורף כמוצג יג'.

17. יצוין, כי לאחר שהסתבר לי, שגם הנתבע 3 מעורב בהפצת הדיבה, גמלה בליבי ההחלטה לפנות אליו ולבקש כי יתנצל. בסופו של דבר, נפגשנו בבית קפה בנוכחות מר יוסף סגל (שהתגורר ברחוב זכרון קדושים מאז שנת 1948), הצגתי לו את מוצג יז' שהיה בידי, ואנוכי ומר סגל הבהרנו לו את העובדות הנכונות. הוספתי ואמרתי לו, כי אוכל להציג בפניו כל הוכחה שיבקש, על מנת להוכיח לו מעל לכל ספק כי דבריו הם דברי דיבה. מר כהן ביקש כי אעלה את העובדות הנכונות על הכתב, הסכמתי לעשות כן, אך משעשיתי זאת, השיב לי מר כהן תשובה מתחכמת ומתחמקת.

להשלמת התמונה אציין בהקשר זה, כי גם בטרם הגשת תביעה זו התריתי בנתבעים בכתב, ונתתי להם הזדמנות להתנצל ולפצות אותי בסכום הנמוך משמעותית מסכום התביעה, אך הנתבעים לא ניצלו אותה.

העתק מכתבי לנתבע 3 מצורף כמוצג יד'1.
העתק תשובתו מצורף כמוצג יד'2.

18. ביקשתי מעיריית תל-אביב לקבל העתק מן המכתבים שנכתבו עלי, אך בקשתי סורבה על ידי הממונה על חופש המידע בעירייה.

בדיעבד הסתבר לי, כי בקשתי הובאה לידיעת הנתבעים, ובתגובה הם פנו לעיריית תל-אביב בדרישה נחרצת שלא למסור לי כל מידע הנוגע לפניותיהם לעיריית תל-אביב, "לרבות הסגרת שמותינו או כתובותינו".

הנתבעים הגדילו לעשות כאשר נימקו את דרישתם זו בין היתר בנימוק, כי "מסירת המידע עלולה לסכן את ביטחוננו ושלומנו", (לא פחות!). ובמלים אחרות: הנתבעים הציגו אותי כביריון מסוכן, העלול לסכנם אם יודע לו מי כתב את מכתבי התלונה.

זו כשלעצמה דיבה חמורה.

העתק מכתבם של הנתבעים לעיריית תל-אביב מצורף כמוצג טו'.

19. ברור אפוא כי הנתבעים לא הסתפקו בהשחרת שמי, כי אם נהגו כגנבים בלילה, וניסו בכל דרך למנוע ממני לדעת, כי הם העומדים מאחורי מסע הדיבה המתנהל נגדי, וכי בכלל נשלחים נגדי מכתבי דיבה בתפוצת ענק.

20. לא למותר לציין, כי איש מן הנתבעים מעולם לא הביא לידיעתי את דבר הפצת מכתבי הדיבה, ובוודאי שלא שלח לי העתק מאף אחד מהם.

ג. מכתבי הדיבה הנוספים

21. בחלוף מספר חודשים נוספים פתחו נגדי הנתבעים חזית נוספת: בחודש מאי 2002 הם הגישו (ביחד עם שניים נוספים) תביעה לבית משפט השלום בתל-אביב נגד עיריית תל-אביב, בדרישה כי תוסר צמחיה, הצומחת מתוך גן יצחק שדה והמצויה בשטח הציבורי שמחוצה לו. המדובר בצמחיה המהווה חזית הבית והגן, ומהווה חלק אינטגרלי מצמחיית הגן.

משנודע לי דבר הגשת התביעה (בחודש יוני 2002) ביקשתי להצטרף כנתבע, ובית המשפט קיבל את בקשתי.

22. במסגרת הליכי גילוי מסמכים בתביעה האמורה הגיעו לידי מאת עיריית תל-אביב מכתבים שונים שכתבו הנתבעים, ואשר מוענו בין היתר גם לעיריית תל-אביב.

אז הסתבר לי כי היקף הדיבה שהפיצו עלי הנתבעים היה נרחב עוד יותר ממה שידעתי עד אותה עת. כך גם קיבלתי את מוצג טו' הנ"ל.

23. ואמנם, עיון במכתבים שהגיעו לידי מאת עיריית תל-אביב הבהיר לי, כי מתנהל נגדי מסע השמצות נרחב ביותר, הכולל הפצת מכתבי דיבה לגורמים רבים ביותר, ובהם אנשים, גופי מימשל ומימסד, גופים ציבוריים וממלאי תפקידים רשמיים ואחרים.

המדובר במסע דיבה שיטתי וחסר מעצורים, שעיקרו נע סביב גן יצחק שדה:

ביום 22.7.01 או בסמוך לכך כתבו הנתבעים (ביחד עם אחרים) מכתב שמוען למנהל מחוז תל-אביב במינהל מקרקעי ישראל ולנמענים רבים אחרים כמפורט בראש המכתב:

"במהלך שנות הששים והשבעים לערך ובמשך כשלושים שנה לאחר מותו של יצחק שדה שטח הגן הנדון היה שטח פתוח ולא היה בו כל זכר לגן. עובדות אלה עומדות בסתירה לטענות יורם שדה לפיהן כל השטח נמסר לאביו יצחק שדה אשר הקים את הגן במו ידיו" (ההדגשה במקור – י.ש.).

העתק המכתב על נספחיו מצורף כמוצג טז'.

24. ביום 26.7.01 או בסמוך לכך כתבו הנתבעים (ביחד עם אחרים) מכתב שמוען למנהל מחוז תל-אביב במינהל מקרקעי ישראל ולרבים אחרים כמפורט בראש המכתב:

"תקופה ארוכה לאחר מותו של יצחק שדה הנאמדת בשלושים שנה בקירוב, השטח היה פתוח למעבר חופשי של הציבור. תושבי השכונה והסביבה היו נוהגים לבלות בשטח הנדון ולרדת לים בשביל גישה שהיה במקום" (הדגשה במקור – י.ש.).

וכן:

"ותיקי השכונה עומדים על דעתם, כי הגן במתכונתו הנוכחית לא היה קיים בשנות הששים והשבעים"."

וכן:

"בתקופה מאוחרת יותר החלו יורם שדה ואשתו לגנן את השטח הנדון. השטח נחסם למעבר ע"י שיחים שנשתלו..."

העתק המכתב על נספחיו מצורף כמוצג יז'.

25. ביום 19.8.01 או בסמוך לכך כתבו הנתבעים 1 ו-3 למחלקה לפניות הציבור בעיריית תל-אביב, למהנדס עיריית תל-אביב ולמר ירון ביבי:

"**יורם שדה גיזר את הקרקע** באופן שהגישה לקרקע אפשרית אך ורק מחצר ביתו. הוא ייסד בה גינה משפחתית המשמשת אותו ואת באי ביתו באופן בלעדי".

העתק המכתב מצורף כמוצג יח'.

26. יצוין, כי בעקבות המכתב מיום 19.8.01 המשיכו הנתבעים 1 ו-3 ופנו למנהלת המחלקה לפניות הציבור בעניין זה גם בתאריכים 13.1.02 ו-10.4.02.

העתקי המכתבים מצורפים כמוצגים יט'-יט'.

27. במועד שאינו ידוע לי בשנת 2000 או לאחר מכן כתב הנתבע 1 למינהל ההנדסה בעיריית תל-אביב, עם העתקים לדובר עיריית תל-אביב וליועצת המשפטית של עיריית תל-אביב:

"האם העירייה מודעת שדיירי הבית מר יצחק (צ"ל יורם - י.ש.) שדה וגברת זיוה יריב **השתלטו על כל השטח ממערב לבית**".

העתק המכתב מצורף כמוצג כ'.

28. ברצוני להוסיף, כי העתק המכתב מיום 26.7.01 התקבל אצלי בשלב מאוחר יותר גם מאת ב"כ המינהל, במסגרת ת.א. 2975/00 הנ"ל, מה שמוכיח כי המכתבים אכן הופצו על ידי הנתבעים למכותביהם.

העתק המכתב, שבשוליו מוטבע "צולם במשרד המשפטים", מצורף כמוצג כא'.

29. יש לי יסוד סביר להניח, כי נוסף על מכתבי הדיבה שהגיעו לידי (כאמור, רק כבדרך אגב במסגרת הליכים משפטיים אחרים), שלחו הנתבעים מכתבי דיבה נוספים, ולגורמים נוספים.

כך למשל, לכתב ההגנה המתוקן מטעם המינהל (בת.א. 2975/00 הנ"ל) צורף כנספח ד 3ד מכתב (מיום 14.2.02) מאת התנועה למען איכות השלטון, המופנה ליועץ המשפטי לממשלה.

עיון קצר במכתב האמור מעלה, כי הוא נערך על יסוד מכתב הדיבה מוצג יז' (או על יסוד מכתב הדומה לו ביותר). לעניין זה די להיווכח, כי הכותרת (הארוכה והמורכבת) של שני המכתבים הינה זהה לחלוטין!

הואיל וממוצג יז' לא עולה, כי הוא נשלח גם לתנועה למען איכות השלטון, מתבקשת המסקנה, כי מכתב דיבה זה (ואולי גם מכתבים אחרים) הופץ לתנועה לאיכות השלטון, ואולי גם לגורמים נוספים, מעבר לאלה עליהם נודע לי מתוך עיון במכתבים שברשותי. כאמור, הנתבעים עשו הכל על מנת שלא אדע על משלוח המכתבים, ולא יתאפשר לי להזים את דברי הכזב שלהם.

במאמר מוסגר יצוין, כי לאחר שנודע לי על מכתבה של התנועה לאיכות השלטון, נסעתי למשרדה בירושלים, הצגתי שם מפות ומסמכים המעמידים אותה על טעותה, והיא כתבה מכתב שני ליועץ המשפטי לממשלה ובו חזרה בה מן האמור במכתב הראשון.

העתק מכתבה הראשון של התנועה לאיכות השלטון מצורף כמוצג כב1.
העתק מכתבה השני של התנועה לאיכות השלטון מצורף כמוצג כב2.

30. בהקשר זה יצוין, כי הנתבעים ניסו בכל מאודם להסתיר מפני את העובדה, כי מוצג יז' נשלח על ידם לתנועה לאיכות השלטון.

ואמנם, במענה לדרישתי לגילוי מסמכים, השיבו לי הנתבעים ביום 3.8.04 (באמצעות בא כוחם), כי המכתב שצורף על ידם למכתב היחיד שהם שלחו לתנועה לאיכות השלטון ביום 13.1.02 (מכתב הנזכר בסעיף 5 למכתב מיום 13.1.02, ואשר כונה על ידם "פנייה שלנו למנהל המחוז בנדון") הינו מכתב אחר (מיום 27.6.01), ולא מוצג יז'.

תשובה זו הינה בעליל בלתי נכונה, שכן כאמור, ברור כי בידי התנועה לאיכות השלטון היה מצוי מוצג יז'.

העתק מכתבם של הנתבעים לתנועה לאיכות השלטון מצורף כמוצג כג1.
העתק מכתבו של ב"כ הנתבעים (מיום 3.8.04) מצורף כמוצג כג2.
העתק מכתבם של הנתבעים מיום 27.6.01 מצורף כמוצג כג3.

31. דוגמה נוספת, המעידה על כך שגם כיום לא כל מכתבי הדיבה שהופצו נגדי מצויים בידי או הגיעו לידיעתי, הינה המכתב מאת המשרד לאיכות הסביבה (מוצג יג').

כאמור, סמוך למועד קבלת מכתב זה העביר אלי אחד ממכרי עותק ממוצג יז' (שהוא מכתב דיבה מובהק), אשר הגיע למשרד לאיכות הסביבה, וזאת למרות שממוצג יז' לא עולה כי הוא נשלח למשרד לאיכות הסביבה.

ואמנם במסגרת הליכי גילוי מסמכים בתיק זה קיבלתי מאת הנתבעים מכתב שנשלח על ידם לשר לאיכות הסביבה, אולם הם נמנעו מלגלות את הנספחים שצורפו למכתב זה כדי לטשטש את העובדה ששלחו מכתבי דיבה גם לכתובת זו.

למעשה, עד לרגע זה אינני יודע מהו ההיקף האמתי של תפוצת מכתבי הדיבה שנשלחו על-ידי הנתבעים.

העתק המכתב ששלחו הנתבעים לשר לאיכות הסביבה מצורף כמוצג כד1.

32. **לסיכום פרק זה:** מכתבי הדיבה כוללים דיבה חמורה, שעיקרה מפורט בראשית תצהירי. די לעיין בהם על מנת להיווכח בכך.

עם זאת, ברצוני להדגיש, כי כפי שעולה גם מכתב התביעה, אינני תובע את הנתבעים בגין דבריהם אודות ייעודו התכנוני של גן יצחק שדה, הגם שנקל להיווכח שדבריהם אלה הינם מופרכים לחלוטין (כפי שיובהר להלן).

ואמנם, אילו הסתפקו הנתבעים בהעלאת טענות משפטיות, הגם שהן שגויות, תביעה זו לא היתה מוגשת.

דא עקא, שמכתבי הדיבה כללו גם טענות עובדתיות חמורות ושיקריות כלפיי, שאין להן דבר עם מחלוקת משפטית לגיטימית, ואשר נועדו לחזק את טענותיהם האחרות של הנתבעים כנגד עיסקת החכרת גן הזיכרון.

למעשה, הפצת הדיבה נשוא תביעתי היתה כלי מרכזי ובוולט במאבק הבלתי לגיטימי שניהלו נגדי הנתבעים בניסיונם לטרפד את השלמת העיסקה שביני לבין המינהל, ולהוציא דיבתי רעה. על כך עליהם לתת את הדין.

הפצת הדיבה בעל-פה

א. הדיבה בעל-פה – עמותת יפו יפת ימים

33. בסוף שנות ה-80 הייתי בין מייסדיה של עמותת "יפו יפת ימים" (להלן: "העמותה"), ואחד הפעילים המרכזיים בה.

אחד המאבקים המרכזיים שהובילה העמותה בתחילת שנות פעילותה היה התנגדותה לכוונת עיריית תל-אביב לאפשר ייבוש הים ובניה בטווח של 100 מטר מחוף הים במסגרת תוכנית "מדרון יפו" 2236. מאבק זה הוכתר בהצלחה, ובתוכנית שאושרה לבסוף לא הותרה בניה בטווח של 100 מטר מהים ו/או ייבוש הים.

34. בשנת 2001 נודע לי, כי הוועדה המקומית תל-אביב-יפו נתנה היתר בניה לבניית בית מגורים ברחוב יטבת ביפו, העומד בניגוד מוחלט לתוכנית מדרון יפו, באשר המדובר בבניה על קצה המצוק הצופה לים, ובמרחק של פחות מ-20 מטר מחוף הים.

פניתי ליו"ר העמותה, מר צור שיזף, וביקשתי כי העמותה תפעל לסיכול בניה בלתי חוקית זו, המבטלת למעשה הישג חשוב של העמותה.

בחודש מאי 2001 או במועד סמוך לכך התקיימו בביתו של מר עופר אהרוני, אחד הפעילים בעמותה, מספר ישיבות של העמותה, שבהן נדונה הצעתי להגיש תביעה משפטית נגד עיריית תל אביב-יפו והוועדה המקומית לתכנון ובניה תל-אביב-יפו. מסרתי לחברי העמותה, כי השגתי הסכמה עקרונית של קרן קרב, התומכת במאבקים סביבתיים, לממן את התביעה המשפטית.

35. בסופו של דיון החליטה העמותה להגיש את התביעה, בתנאי שעו"ד מטעמה יבדוק את הנושא וישתכנע שהתביעה מבוססת מבחינה עובדתית ומשפטית.

יצוין, כי נדרשתי על ידי העמותה להתחייב לשאת באופן אישי בהוצאות העמותה בעניין זה למקרה שקרן קרב לא תאשר לבסוף את המענק.

בעקבות זאת קיבל ממני ב"כ העמותה, עו"ד יוסף אוריין, את כל החומר הרלבנטי, ולאחר בדיקתו הוא החל בהכנת טיוטת כתב תביעה.

36. בחלוף זמן לא רב נודע לי, כי התקיימה ישיבה נוספת של העמותה, אליה לא זומנתי, ואשר בה העלה נגדי מר שמעון לב טענות שונות. נאמר לי שמר לב אמר בין השאר שהשתלטתי על שטח קרקע נרחב על המצוק הצופה אל הים בטענה שקרית שהמקום הוא גן היסטורי שאבי טיפח במו ידיו.

משנודע לי הדבר, פניתי ליו"ר העמותה, פירטתי בפניו את העובדות לאשורן, וביקשתי לקבל העתק ההחלטה שהתקבלה בעקבות דבריו של מר לב.

בתשובה נענית, כי "על מנת שלא יהיו השגות על דרכי פעולתה של העמותה", עלי למשוך את התחייבותי לממן את העתירה נגד הבניה הבלתי חוקית במקרה שקרן קרב לא תעביר את הסך הנדרש לשם כך.

העתק המכתב מאת מר שיזף מצורף כמוצג כה'.

37. מאותו מועד ואילך ניערה העמותה את חוצנה ממני. מאדם ששמו הולך לפניו כמי שמנהל מאבקים ציבוריים וסביבתיים למען יפו ותושביה, הפכתי למוקצה בעמותה שאני עצמי ייסדתי. עקב דבריו של מר לב העמותה אפילו הודיעה לי, שהיא מוותרת על ההתחייבות הכספית שהיא דרשה ממני, ושאותה כבר הסכמתי לתת (ראו האמור במוצג כה').

38. בסופו של דבר מסרו לי עו"ד אוריין ומר עופר אהרוני, שעימם עמדתי בקשר, כי עו"ד אוריין קיבל הוראה לחדול מהכנת כתב התביעה.

העובדה היא, כי המבנה הבלתי חוקי על מצוק הכורכר הסמוך לים ברחוב יטבת ביפו, סמוך מאוד לגן יצחק שדה, הוקם באין מפריע.

39. אם לא די בכך, שמר לב, הטוען בעוז שהוא פועל על מנת להחזיר שטחי ציבור על חוף הים של יפו לרשות הציבור, גרם לכך שייבנה בית בלתי חוקי על קצה המצוק, הרי שהוא עצמו השתלט על שטחים ציבוריים על המצוק הסמוך לביתו.

ויתרה מכך: מר לב מעולם לא נקף אצבע כנגד השתלטות נרחבת נוספת שהתבצעה מול עיניו ממש, בשטח המצוק הסמוך לביתו, והוא אף משתף פעולה עם הפולשים, אשר הקימו עבור מר לב מסלעה רחבת היקף בשטח הציבורי הצמוד לביתו של מר לב.

ג. הדיבה בעל-פה – המסיירים בבית יצחק שדה

40. מר שמעון לב מצא אפיק נוסף להפצת הארס והדיבה נגדי: קבוצת המסיירים שהגיעו לביקור באתר ההנצחה ליצחק שדה.

מר לב עשה לו מנהג קבוע לנסות ולהפיץ את דברי הדיבה בקרבם, ולא אחת ראיתי אותו מטריד את המבקרים בהגעתם, בלכתם או בהמתנים ברחוב מחוץ לאתר, ושמעתי מפיהם שהוא מפיץ את דברי הכזב שלו כאילו "הגן אינו של יצחק שדה".

לא למותר לציין, כי דברים אלה המושמעים באוזני המבקרים בעת הביקור ממש, המתארים את אתר ההנצחה כמעשה תרמית ואותי כרמאי, עלולים לעורר בהם רושם שלילי ביותר, ולגרור להם לחוש תחושות שליליות וקשות, כולל כלפיי באופן אישי, במקום תחושות של חוויה עמוקה, התרוממות רוח, ורגשי תודה והערכה לי ולמשפחתי.

מטרתו של אתר ההנצחה, החושף לעיני המבקרים את חייו של אבי ואת סביבת מגוריו בשלוש שנותיו האחרונות, היא להפוך אותו מדמות נשכחת מספרי ההיסטוריה לאדם חי ומוחשי.

זו הסיבה שבעטיה אנו מקדישים יותר מחמישים שנה מאמצים קשים כל כך לשימור חדר עבודתו של אבי והגן הסובב את ביתו כפי שיצר אותם במו ידיו, ורואים בכך מפעל חיים.

דברי דיבה המושמעים באופן זה עלולים אפוא לסכל לחלוטין את החוויה של

המבקרים מן האתר ההיסטורי החשוב, והחמור מכל: דברי הדיבה יוצרים זילות קשה של זכר אבי, ובמיוחד בקרב אותם אנשים שבאים לעמוד מקרוב על חייו ופועלו ואגב כך ללמוד פרק חשוב בתולדות הישוב.

41. להלן אפרט שניים מתוך שלל אירועים מסוג זה.
42. ביום 19.7.01 התקיים באתר ההנצחה סיור מאורגן. עקב מספרם הרב של המבקרים הם התחלקו לשתי קבוצות, כך שבזמן שהקבוצה האחת נכנסה לבית וערכה את הביקור, המתינה הקבוצה השנייה מחוץ לבית.
43. כמנהגי, אירחתי אישית את המבקרים, והשתתפתי עימם בסיור. בשלב מסוים ניגשו אליי מספר מבקרים, והצביעו על אדם שעמד בקירבת מקום, ושאותו זיהיתי כמר שמעון לב, כמי שאמר להם שהגן שאני מכנה "גן יצחק שדה" איננו גנו של יצחק שדה, כי אם לאמיתו של דבר השתלטות שלי על חלק מחוף הים, שאליו פלשתי ושאותו גידרתי. אמרתי להם, כי המדובר בשכני שמעון לב, הנוהג להפיץ אודותי דברי דיבה.
44. ביום 27.7.01 כתבה לי אחת ממשתתפות הסיור, גב' מרים גוזובסקי, מכתב תודה, ובו היא גם ציינה את התקרית דלעיל.
- ביקשתי מן הגב' גוזובסקי שתעיד במשפט, אך בשיחה עימה הסתבר לי, שלאחר מועד הביקור באתר ההנצחה נפל עליה אסון כבד, כששכלה את בנה בפיגוע טרור בעפולה, והדבר השפיע עליה באופן קשה. הגב' גוזובסקי, שהינה אישה מבוגרת, ביקשה שלא אטריח אותה להעיד במשפט (היא מתגוררת במושב רמת צבי שבצפון), ואנוכי לא יכולתי שלא להיעתר לבקשתה. עם זאת, הגב' גוזובסקי שבה ואישרה באוזני את תוכן המכתב שכתבה לי סמוך לאחר האירוע דלעיל.
- העתק המכתב מאת גב' גוזובסקי מצורף כמוצג כו'.
45. אירוע נוסף התרחש ביום 14.8.01. באותו מועד הגיעה לאתר ההנצחה קבוצה מטעם "מרכז קדם לטיולים" בהנהלת מר יהודה קדם.
- לאחר הסיור הבחנתי כי מר לב שוב מטריד את המשתתפים. הפעם הוא החזיק בידו מצלמה והחל לצלם אותם מקרוב באופן הפגנתי. הבחנתי שצילומיו מתמקדים בעיקר בשולחן עם כיבוד קל שהם הציבו בסובה שבקצה הרחוב. כמה מהמשתתפים ניגשו אלי ואמרו לי שמר לב אמר להם שהשולחן מפריע לתנועה ומהווה מטרד (יצוין שמדובר בסובה רחבת ידיים בקצה רחוב קטן ללא מוצא שאין בו כמעט תנועה).
- אנוכי נמנעתי, כמו תמיד, מלהתקרב למר לב, על מנת למנוע חיכוך מיותר ופגיעה נוספת בכבודו של המקום. זמן קצר לאחר מכן מסר לי מר עופר רגב, מדריך הסיור, כי מר לב אמר למשתתפים שהאתר המכונה "גן יצחק שדה", שבו הם ביקרו זה עתה, הינו מצג שווא, אינו גנו המקורי של יצחק שדה, וכי במקום לא היה כלל גן בימיו של יצחק שדה.

ג. הדיבה בעל-פה – עיתון גלובס

46. ביום 11.3.01 התפרסמה בעיתון "גלובס" כתבה שכותרתה "שדה עם גן" מאת מר משה ליכטמן. בכתבה נכתב בין השאר, כי גן יצחק שדה מצוי בשטח שייעודו אזור

חוף הים, וכן נכתב שם המשפט "יורם שדה גידר את החלקה וייסד בה תערובת של גינה משפחתית ואתר הנצחה".

משפט זה, כשהוא נקרא בהקשר הכללי של הכתבה שפורסמה בעיתון גלובס, ושבה נאמר במפורש כי גן יצחק שדה הוא אכן מעשה ידי אבי, אינו בבחינת דיבה, למרות שהאמור בו אינו אמת משום שהחלקה גודרה על-ידי אבי.

ואולם, מר לב, שהיה זה שהביא לעיתון את המידע השיקרי האמור, ודברי שקר נוספים שאינם מופיעים בכתבה, ניסה מאוחר יותר ליצור את הרושם, כאילו הדבר "נודע" לו מן העיתון. ויתרה מכך, הוא ניסה להסתמך על הפרסום בגלובס כ"הוכחה" לכך שהדיבה כבר פורסמה בעיתון, והוא רק "חזר עליה".

להלן אבהיר, כי פרטים שונים שהכליל העיתונאי ליכטמן בכתבה הגיעו אליו מאת מר לב, וכי ברור, שמר לב הפיץ באוזני מר ליכטמן דברי דיבה.

העתק הכתבה מצורף כמוצג כז'.

47. ימים אחדים לפני פרסום הכתבה טילפן אליי הכתב משה ליכטמן, וביקש לברר עמי פרטים אודות מצב התביעה שהגשתי נגד המינהל.

הציטוטים מפי המופיעים בכתבה משקפים חלק מהשיחה שניהל עמי מר ליכטמן, ושנסבה בעיקרה סביב דמי החכירה.

עם זאת עלי להדגיש, כי הכתבה לא הועברה לעיוני או לאישורי בטרם פרסומה.

48. בשלב כלשהו בשיחה הטלפונית העלה מר ליכטמן ביוזמתו את שמו של מר שמעון לב, ושאל אם ידוע לי ששכני שמעון לב דורש להסיר כליל את גדרות הגן ולפתוח אותו למעבר חופשי של הציבור.

מדבריו של מר ליכטמן היה ברור אפוא, כי הוא עמד בקשר עם מר שמעון לב עוד קודם פרסום הכתבה מיום 11.3.01.

49. בחודש יוני 2001 או בסמוך לכך, לאחר שהגיעו לידי שני מכתבי הדיבה הראשונים (שבאחד מהם מצוין, כי הוא מופנה גם לעיתון גלובס), ולאחר שנודע לי על האירוע שבו הפיץ מר לב דיבה במפגש של העמותה, ובכלל זה הוא נפגש בכתבה מעיתון גלובס כ"הוכחה" לטענתו התכנונית, החלטתי לפנות למר ליכטמן.

טילפנתי אליו וביקשתי שיפרסם תיקון שיבהיר כי בכתבה נפלה טעות, וכי הייעוד התכנוני של גן יצחק שדה הוא מגורים ולא חוף ים. תיאמתי עימו פגישה במשרדי העיתון, והבאתי עמי מפות ומסמכים אחרים להוכחת טענתי.

בעת הפגישה האמורה הבחנתי על שולחנו של מר ליכטמן במכתב מאת מנהל מחלקת שרותי בניין ערים בעיריית תל-אביב, מר דניאל לס, הממוען למר שמעון לב בלבד, ושנושאו הוא חלקה 38 בגוש 7115 (היא חלקת הגן). ברור, כי מכתב זה, שנשלח למר לב לבדו, הגיע למר ליכטמן ממר לב עצמו.

אגב, לאחר שהעמדתתי את מר ליכטמן על אי דיוקים נוספים בכתבה, האווירה בפגישה הפכה עכורה, ולבסוף נמנע מר ליכטמן מפרסום התיקון שביקשתי.

50. אם לא די בכל האמור לעיל על מנת לבסס את המסקנה, כי מר לב היה האיש שהביא לעיתונאי את המידע השיקרי אודות גידור הגן כביכול על ידי, ואף הפיץ באוזניו דברי

דיבה, הרי שלאחרונה הודיע מר לב בתצהיר (במסגרת תשובותיו לשאלון שהפנית אליו), כי הוא מסרב לוותר על החיסיון העיתונאי בכל הנוגע למגעיו עם מר ליכטמן. אכן, על ראש הגנב בוער הכובע.

הערות על הייעוד התכנוני של המקרקעין – מגורים ללא זכויות בניה

51. כאמור, הדיבה נשוא תביעתי הופצה בזדון, במכוון, ובאופן נרחב, שיטתי ואינטנסיבי, וזאת מתוך מטרה ברורה להזיק לי, לפגוע בי, במשפחתי ובמפעל חיי, להכפיש את שמי, ואף לסייע למי שעלול היה להיפגע מפעילותי הציבורית.
52. כפי שכבר הבהרתי, וכעולה מכתב התביעה, ככל שהדברים אמורים בתביעה זו, אין כל צורך להיזקק לשאלה המשפטית מהו הייעוד התכנוני של גן יצחק שדה.
- עם זאת, ועל מנת להביא בפני בית המשפט הנכבד תמונה שלמה ומלאה, אבהיר להלן, כי גן יצחק שדה מצוי באזור שייעודו מגורים (ללא זכויות בניה), ובהחלט לא "חוף ים" או "שצ"פ", כפי שטענו הנתבעים במכתבי הדיבה.
53. להלן אבהיר, כי שאלת הייעוד התכנוני של גן יצחק שדה הינה פשוטה מאין כמותה, וברי כי ייעודו הינו מגורים (יצוין, כי הנושא מוכר לי אישית משום שנטלתי חלק בישיבות הרלוונטיות של ועדות התכנון בתוקף המאבק שהובלתי נגד עיריית תל-אביב במסגרת עמותת "יפו יפת ימים" בעת הליכי אישורה של תוכנית 2236):
- א. איש אינו חולק על כך כי על המקרקעין חלה תוכנית 2236, שבהכנתה הוחל בסוף שנות ה-80, ואשר נכנסה לתוקף בשנת 1995.
- על-פי התשריט של תוכנית 2236, גן יצחק שדה, הנמצא מעל למצוק הכורכר, כלול במבנן המגורים ב-8 ולא במבנן חוף הים ג-3 הכולל את רצועת החוף החולית שלרגלי המצוק. פשיטא אפוא, כי ייעוד המקרקעין אינו חוף ים, כי אם מגורים (ללא זכויות בניה).
- במאמר מוסגר יאמר שגבול זה בין מבנן המגורים לבין חוף הים אינו מקרי, כי אם משקף דיונים והחלטות של המועצה הארצית לתכנון ובניה (שכאמור מוכרות לי היטב משום שנטלתי חלק בישיבות).
- יתרה מזאת, בתשריט של תוכנית 2236 גן יצחק שדה כלול בתוך מבנן המגורים ב-8 באזור מגורים א', הצבוע בצבע אדמדם, ולא בשטח המיועד להקצאה לשצ"פ, הנמצא דרומית לרחוב זכרון קדושים וצבוע בצבע ירוק.
- ראוי להזכיר שגם חלוקה זו מבוססת על החלטה מפורשת של המועצה הארצית האומרת במילים ברורות: "השטח הבלתי בנוי בתחום 100 המטרים מקו המים, מדרום לרחוב זכרון-קדושים (יפו) ועד גבול בת ים יסומן כשטח ציבורי פתוח."
- יצוין שהבאתי עובדות אלה לידיעתו של נתבע מס' 1 באמצעות בא כוחי דאז עוד ביולי 2001 (ראו מוצג יא'1).
- טענותיהם של הנתבעים, לפיהן גן יצחק שדה נמצא באזור חוף הים, מתבססות על תכנית 689 שבוטלה ועברה סופית מן העולם ב-1995. התקנון של תכנית מדרון יפו קובע במפורש, כי מטרתה לשנות את החלוקה הקודמת בין אזורי חוף הים לאזורי המגורים, ולשנות לשם כך את התכנית

הקודמת על כל תיקוניה. אחד מתיקונים אלה הוא תוכנית 689, עליה נסמכת הטענה בדבר "אזור חוף הים".

יתרה מזאת, התקנון של תוכנית 2236 גם קובע במפורש, שהיא גוברת על התכניות הקודמות (לרבות 689) במקרה של סתירה.

העתק תקנון תוכנית 2236 (מדרון יפו) מצורף כמוצג כח'.
החלק הרלבנטי מתוך תשריט התוכנית מצורף כמוצג כט'.
העתק פרוטוקול ישיבת המועצה הארצית וההחלטות מיום 5.9.89 מצורף כמוצג ל'.

ב. עיון בתמ"א 13 (תוכנית המיתאר הארצית לחופי הים התיכון) מלמד אף הוא, כי גן יצחק שדה מצוי ב"שטח יישוב", קרי אזור שייעודו הינו מגורים ולא חוף הים.

54. מכל האמור לעיל יוצא אפוא, כי ברור בעליל שייעוד המקרקעין הינו אזור מגורים א' (ללא זכויות בניה בשל הקירבה לים).

55. להשלמת התמונה, ברצוני להגיש כראיה מטעמי את השאלונים שהפניתי לנתבעים ואת התשובות שקיבלתי מהם.

העתקי השאלונים והתשובות מצורף כמוצג לא'.

56. יורם שדה הינו שמי, להלן חתימתי ותוכן תצהירי דלעיל אמת.

יורם שדה

הנני מאשר, כי ביום 10.11.04 הופיע בפני, עורך דין גדי בר-און (נושא רישיון עו"ד מס' 17149) מר יורם שדה, נושא ת.ז. 008516734, ואחרי שהזהרתי אותו, כי עליו להצהיר את האמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות ההצהרה הנ"ל וחתם עליה בפני.

גדי בר-און, עו"ד